

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOLUME XXV. — LETO XXV. CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), DECEMBER 30, 1942. STEVILKA (NUMBER) 304

SLOVENSKI AMERIŠKI NARODNI SVET

Glavni zaključki prve seje eksekutive Slovenskega ameriškega narodnega sveta

Prva seja izvršnega odbora Slovenskega ameriškega narodnega sveta se je vršila v torek, 29. decembra, v Chicagu. Na njej so bili predstavniki Etbina, prva podpredsednica Prislana, drugi podpredsednik Janko N. Rogelj, tajnik K. Zakrajšek, blagajnik Joseph Zalar, zapisnikar Mirko Kuhel ter odborniki Vincent Linkar, Leo Jurjavec, dr. F. Kern in Frank Zaitz. Zapisnik prvega Slovenskega ameriškega kongresa je bil predan in sprejet. Zaključeno je bilo, da se tiska zapisnik v 3000 izvodih in se razdeli med konference delegatov in lokalne društvene skupnosti slovenskih podpornih organizacij, obenem pa se apelirajo, da pomagajo kritično in izdajo. Lokalna društva vseh slovenskih podpornih organizacij so poslali apeli za organiziranje lokalnih podružnic SANS, pri čemer so zbiranje prostovoljnih delavcev za politično akcijo. Prošeni bodo gl. odbori na podpornih organizacij za finančno podporo ter da apelirajo svoja društva za ustanovitev postojank ali podružnic. SANS je registriran pri ameriškem justičnem departmentu in na sugestijo tega departmента je bilo ime našega sveta spreminjeno v SLOVENSKI AMERIŠKI NARODNI SVET (SLOVENIAN AMERICAN NATIONAL COUNCIL).

Odbor je pooblastil pisatelja Louisa Adamiča, da posreduje pri guvernerju Lehmanu za pomoč v rekonstrukciji in rehabilitaciji uničenih Slovencev. Predsednik in tajnik sta delegirana, da tvorita deputacijo, v katero smeta po potrebi in nujnosti imenovati še druge odbornike, da osebno ponesejo na pristojna mesta v Washingtonu resolucije, ki jih je sprejel kongres.

Administrativni urad SANS se bo nahajal v Chicagu, politični pa v Washingtonu, slednji potem, ko bodo finančna sredstva dopuščala.

Na vse slovenske časopise in revije se apeliralo, da PODPIRAJO DELO, katerega bo vršil SANS na podlagi resolucij sprejetih na kongresu, posebno za ZDRUŽENJE SLOVENIJE V FEDERATIVNI JUGOSLAVIJI. Nastopati moramo enotno v besedah in dejanju.

Mirko G. Kuhel, zapisnikar.

Dražitev moke in mleka, toda cena kruhu ostane in se ne bo dvignila

Pekarijam ne bo več dovoljeno rezanje kruha, da se kolikor mogoče zniža stroške pri prodaji. — Mleko se bo podražilo za en cent pri kvartu.

WASHINGTON, 29. decembra. — Vlada je danes avtorizirala 10-procentno povzvišanje cen moke v mlinih, toda je preprečila zvišanje cen pri prodaji kruha s tem, da je odredila, da ne bo v pekarijah več rezanja kruha in da se bo opustilo druge vrste postrežbo, radi česar bi se utegnile zvišati cene kruha.

Prepoved rezanja kruha v pekarijah pa ne bo polnomočna, saj prihodnjih šestdesetih dni pri lebleh, ki tehtajo po dva funta ali več. Sodi se, da bodo cene posebne provizije, ki so dovoljevale prodajo že namočenega kruha restavracijam, hotelom in drugim podobnim ustanovam, dasti je poljedelski komisar Wickard izjavil, da konca tudi te ustanove ne same narežejo svoj kruh.

Višje cene
Gospodinj, ki same peko kruh in druge stvari ali ki porabijo moko za druge jedi, bodo morale poslej plačevati nekoliko višje cene. Pri moke, ki tehta 196 funtov, zvišana cena od 40 do 75 centov, kakršna je pač kakovost moke.

Več vitaminov v kruhu
Vlada je poljedelski tajnik odredila, da mora imeti vseh vrst kruh več vitaminov. Toza, odbor proučuje zdaj celotno raznemu drugemu pecivu in žitaricam, da ugotovi, da-li je potrebno zvišanje cen za te vrste peciva.

Podražitev mleka
CLEVELAND. — Pričenši v petek bo mleko v Clevelandu in v 43 nadaljnjih okrajih države Ohio dražje za en cent pri kvartu. Zvišanje cen mleku je bilo dovoljeno, da se odpomore pomanjkanju mleka, ki je postalo v nekaterih krajih že akutno.

V Clevelandu stane danes kvart mleka v prodajalni 13 centov, dostavljeno na dom pa 14 centov. Te cene bodo zdaj zvišane na 14 oziroma na 15 centov.

STRAHOTA V NEAPLU
LONDON, 29. decembra. — Poročila iz Zuricha, Švica, naznanjajo, da je bilo dne 4. decembra, ko so veliki ameriški štirimotorni bombniki napadli italijansko mesto Neapelj, ubiti najmanj 600, ranjenih pa 400 oseb.

Največja škoda je bila prizadeta v pristanišču, poleg tega pa so bile porušene neke železniške postaje, nekatere tovarne in več sto hiš.

Omiljenje zakonov o delu žensk v državi Ohio

Sodi se, da bo nova zakonodaja države Ohio izpremenila in omilila zakone, ki vsebujejo določbe o ženskem delu.

COLUMBUS, O., 29. decembra. — Eden glavnih problemov nove ohijske zakonodaje bo, omiljenje delavskih postav z ozirom na delo žensk, tako da bodo vojne industrije lahko zaposlile več žensk in da bodo slednje smele delati več delovnih ur.

Sedanje delavske postav vsebujejo nešteto omejitev, ki določajo poklice, v katerih ženske smejo ali ne smejo delati, število delovnih ur, ki jih smejo delati, kakor tudi razne druge omejitve in določbe.

Informirani viri naznanjajo, da je danes zaposlenih v državi Ohio približno 200.000 žensk, toda nadaljnih 200.000 pa se jih bo še potrebovalo.

Državna vlada je že dovolila v izjemnih slučajih raznim industrijskim družbam izjeme glede tozadevnih določb, ako so mogle družbe dokazati, da so bili taki koraki neobhodno potrebni pri vojnih prizadevanjih.

Sedanje postav prepovedujejo ženskam več kot 45 ur dela na teden v industrijah in več kot 48 ur v pisarnah. Dalje v mnogih poklih ne smejo ženske, ki so stare 18 do 21 let, delati med 10. uro zvečer in 6. uro jutraj. Prav tako je ženskam tudi prepovedano operiranje gotovih vrst strojev.

Položaj v Italiji

LONDON, 22. decembra (Radio prejemna služba). — Italijanski list Corriere de la Sera piše o konferenci med Hitlerjem, Ciano in Lavalom, da se je nanašala edino le na položaj v Sredozemskem morju, ker je zdaj ves napor anglo-saških držav naperjen v to področje.

Mnogo se je baje razpravljalo o obrambi Italije. Laška vojska je raztresena povsod — 30 divizij je na Balkanu, druge v Rusiji in Afriki, a nekaj celo na Francoskem. Za obrambo svojega ozemlja, Italija nima več nego 20 do 25 divizij.

Iz Carigrada poročajo, da je prišlo v Grčiji do spopadov med italijanskimi in nemškimi vojakmi, v teku katerih je bilo več italijanskih vojakov težko ranjenih.

Telefonske zveze z Atenami so bile sabotirane.

NOVO RUSKO OROŽJE

Ameriški časniki Shapiro, ki se nahajajo na ruski fronti, poročajo, da imajo Rusi nov antitankovski top, kateremu pravijo "Katuška" (Katarina ali Katka). Ta top, ki povzroča strašno razdejanje med nemškimi tanki kakor tudi med nemškimi moštvi, je tajna iznajdba, katero Rusi skrbno čuvajo. Vsak top je opremljen s posebno električno napravo za njegovo razstrelitev, in vojakom je naročeno, da ga morajo nemudoma razstreliti, čim se pojavi nevarnost, da bi utegnil tak top pasti Nemcem v roke.

Willard, Wis. — John Lesar je bil imenovan za tukajšnjega poštarja med mnogimi prosilci za to službo.

Armada je pričela odpuščati nad 38 let stare vojake

Nad 38 let stari vojaki so koristnejši v industriji in pri poljedelstvu kakor pa v armadi.

WASHINGTON, 29. decembra. — Vojaki, ki so stari nad 38 let, pričenjajo zdaj odhajati polagoma domov, kjer bodo prevzeli dela na domači fronti — dela na kmetijah, kjer bodo pridelovali neobhodno potrebna živila, in dela v tovarnah, kjer bodo zaposleni v vitalno važni vojni industriji.

Vojni departament izjavlja, da tozadevna mašinerija že funkcioniira. Glede vojakov, ki žele biti poslani nazaj domov, pa je potrebno sleden:

Vojak mora prostovoljno za-prositi za odpuščanje, da pošlje tozadevno pismo prošnje svojemu poveljujočemu častniku.

Ali pa mora biti dokazano, da je starost vojaka, ki znaša nad 38 let, takšna, da je njegova uporaba v armadi sekundarnega pomena in da je bolj koristen v industriji.

In dalje mora biti nujen dokaz, da bo vojak zaposlen v nujno potrebni industriji ali pri poljedelstvu, ko bo odpuščen iz armade.

Tržacani se boje prihoda Nemcev

Italijani se izseljujejo iz Trsta, ker se boje, da bo postal Trst nemško mesto. — Slovenci pa se skušajo uveljaviti v Trstu.

Regime Fascista piše v svoji številki od 26. septembra, da se v Trstu širijo glasovi o skorajšnjem prihodu Nemcev.

List navaja slučaj hišnega posestnika Paola Salema, ki je prodal več zgradb v središču Trsta za sedem milijonov lir nekemu bivšemu jugoslovanskemu državljanju iz Splita, zato da bi se mogel preseliti iz Primorske v notranjost Italije. List trdi nadalje, da ta primer sicer ni posebno velike gospodarske važnosti, a da je to le en primer izmed mnogih, ki dokazuje, da obstoja v Trstu tendenca prodati nepremično imovino. Tržaški meščani potem kupujejo hiše v Rimu, Milanu in drugih mestih. Jugoslovani pa zelo radi kupujejo objekte v Trstu — Slovenci skušajo dobiti v roke slovensko hipoteko na Trst.

Regime Fascista v vsej tej zadevi najbolj zanima razlog tega prekupčevanja, namreč govori, da bo Trst postal nemško mesto. Vznemirja ga, da so tudi nekatere velike družbe prenesle svoje centrale in upravo iz Trsta v Rim ali Milan.

Vile rojenice

Vile rojenice so se zgledale pri družini Mr. in Mrs. Frank Starman, 1981 Kewanee Ave., ter pustile v spomin zalo hčerko, prvorojenko. Mati in dete sta zdrava in se nahajata v St. Alexis bolnišnici. Naše čestitke!

Pogreb

Pogreb pokojnega Frank Juratovica se bo vršil v četrtek jutraj ob 9. uri iz Svetkovega pogrebnege zavoda, 478 E. 152 St., v cerkev sv. Marije na Holmes Ave. in nato na pokopališče sv. Pavla.

Adamičev sestanek s Sumner Wellesom in H. Lehmanom

Adamič bo obravnaval z državnim podtajnikom in direktorjem povojne rekonstrukcije o rehabilitaciji Evrope in Jugoslavije.

Mr. Louis Adamič, sloveč ameriški pisatelj in mož našega rodu, bo imel danes v Washingtonu važen sestanek z državnim podtajnikom Sumner Wellesom in Herbertom Lehmanom, direktorjem za povojno rekonstrukcijo Evrope ter ostalega sveta.

Razgovor se bo tikal splošne rekonstrukcije Evrope, predvsem rekonstrukcije Jugoslavije in pomoči za njeno ljudstvo.

Mr. Adamič je imel že pred dnevi sestanek in posvet z Lehmanovim tajnikom, s katerim se je dogovoril glede preliminarne zadeve z ozirom na današnji posvet.

Sreča v nesreči z ozirom na našo rojstno domovino je, da imamo v tej veliki deželi, ki bo imela glavno besedo pri gospodarski rekonstrukciji Jugoslavije kakor tudi pri njeni politični ureditvi, tega našega odličnega in svetovno znanega moža, ki ima dostop do ljudi v najvišjih položajih.

POLJSKO SVETIŠČE NAZIFICIRANO

LONDON, 29. decembra. — Reuterjeva poročila naznanjajo, da si Nemci silno prizadevajo ponemčiti poljsko mesto Čestohovo, kjer se nahaja sloveča čestohovska Mati božja, in katero mesto je Poljakom to, kar je Francozom Lurd.

To veliko poljsko svetišče je nad 700 let stari samostan. Marljivo ulico, ki vodi do samostana, so prekrstili nacisti v Adolf Hitler Stresse. Hkratu so odredili, da se ne smejo pojaviti na ulicah nobeni poljski napis ali oglasi.

Ples Naprednih Slovencev

Napredne Slovence, št. 137, SNPJ, priredijo v soboto večer plesno veselico v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. Igral bo John Peconov orkester, za vse drugo pa bo tudi prvovrstno preskrbljeno.

Himen

Zadnjo soboto sta se poročila v cerkvi sv. Vida Miss Rose Shuster, 5803 Superior Ave., in Mr. Jack Bergoe. Nevesta je hči pozname družine Mr. in Mrs. Math Shuster, v St. Marys, Pa. Novoporočencema čestitamo in želimo vse najboljše v zakonskem življenju!

Nov grob

V St. Alexis bolnišnici je umrl za pljučnico Michael Vuk, star 63 let. Stanoval je na 5431 Lake Ct. Pogreb se bo vršil iz Zakrajškovega pogrebnege zavoda. Čas pogreba in drugo bo mo poročali jutri.

Zadušnica

Ob priliki obletnice smrti pokojnega Franka Svetka se bo brala zadušnica v cerkvi sv. Katarine v četrtek jutraj ob 9. uri. Prijatelji so vabljeni, da se opravila udeležijo.

Milwaukee, Wis. — Dne 10. dec. je tukaj umrl Josip Srnovršnik, star 57 let in rojen v Savinjski dolini na Štajerskem. V Ameriki je bil 29 let. Tukaj zapušča dva brata.

RUSKE ARMADE ZAVZELE MESTO KOTELNIKOVSKI

Hitler je ukazal svojim četam, da morajo za vsako ceno obdržati mesto, ki je padlo včeraj v rusko oblast.

VSE RUSKE OFENZIVE SE VALE NEVZDRŽNO NAPREJ

MOSKVA, sredo, 30. decembra. V svoji ofenzivi, ki gre za tem, da ujamejo v past milijon mož močno nemško armado, ki tiči na Kavkazu in pred Stalingradom, so Rusi zavzeli strateško važno mesto Kotelnikovski, ki leži 90 milj južno od Stalingrada. Rusi naznanjajo, da je bilo v mestu zajetih mnogo nemških trofej ter sedemnajst letal in konvoj tankov.

Uresničenje velikega cilja

S tem je bil dosežen eden velikih ciljev ruske strategije. Angličani pravijo, da pomeni zavzetje Kotelnikovskega "poraz prve vrste" za Hitlerja, ki je ukazal svojim armadam, da morajo vzdržati mesto za vsako ceno.

Zadnje nade nacistov uničene

Z zavzetjem tega mesta so izgubili nacisti zadnje nade, da bi mogli rešiti svojih 22 divizij, ki so obkoljene pred Stalingradom.

V bojih ob srednjem Donu in pri Stalingradu, so pobili Rusi včeraj 3.500 Nemcev, 470 pa so jih zajeli.

Rusi naznanjajo, da mečejo Nemci proti njim ob srednjem

Donu sveže rezerve, toda vsi nemški protinapadi so bili odbiti in ruska ofenziva se vali nevzdržno naprej.

Ruski uspehi v Stalingradu
V stalingrajskem okrožju, kjer tiči v pasti 22 nemških divizij, so Rusi samo v ponedeljek sestrelili iz zraka 31 nemških transportnih letal, ki donašajo potrebščine obkoljenim Nemcem, v Stalingradu samem pa so Rusi napredovali 300 do 400 jardov ter zasedli nekaj nadaljnjih poslopij v tovarniški četrti mesta.

Ogromen ruski plen

V dveh spopadih včeraj je bilo ubitih nad 2.000 Nemcev in zajetega je bilo mnogo materiala, katerega so pustili za seboj bežeči Nemci, med njimi 415 trakov, 189 strojnica, 45 možnarjev kakor tudi mnogo konj in živine.

Ruski armadni časopis Rdeča zvezda objavlja sliko ogromnih količin nemškega vojnega materiala, ki je bil zaplenjen ob Donu. Tako je videti na primer cel nemški vlak s tanki, dolga vrsta trakov in ogromne kopice municije.

GENERAL DE GAULLE BO PRIŠEL TE DNI V AMERIKO

Važni razvoji v severni Afriki. — Japonsko vojaštvo na Guadalcanalu, ki ni dobilo še šest mesecev svežih zalog, umira od pomanjkanja in za nalezljivimi boleznimi.

Višek važnih razvojev v severni Afriki je bil dosežen včeraj, ko je predsednik Roosevelt naznanil, da bo prispel v kratkem v Zedinjene države general de Gaulle, načelnik čet borbene Francije.

Francoška Somalijska pri zavezniških

Radio v Maroku je včeraj sporočil, da se je v Dakarju pravkar izkrcal že drugi odred ameriških čet. Francoška Somalijska je formalno stopila na stran borbenih Francozov in zaveznikov.

Izjave francoske misije

Predsednik Roosevelt je imel včeraj dvoje konferenc s predstavnikoma generala Girauda, poveljnika francoskih čet v severni Afriki. Člani francoske misije so po svojem obisku v Belih hiši izjavili, da imata general de Gaulle in general Giraud enake ideje o potrebi francoskega edinstva v boju proti osi.

Francozi odbili nemške napade

LONDON, sredo, 30. decembra. — Komunikacije francoskega glavnega štaba v Afriki naznanjajo, da so bili nemški protinapadi južno od Pont du Fahsa, kateri kraj leži trideset milj južno od Tunisa, odbiti, toda Francozi so se na neki drugi točki za spoznanje umaknili, in sicer za ceno velikih nemških izgub.

Glad Japoncev na Guadalcanalu

WASHINGTON, 29. decembra. — Avtentično se naznanja, da trpijo japonske čete na Guadalcanalu od pomanjkanja živila.

Pokojna Mary Jeršin

Družina, ki se je zavzela za pogreb Mary Jeršin, katere je bila smrtno ponesrečena po avtomobilu, sporoča, da je bila pokojnica doma iz kraja, ki sedaj spada pod slovaško državo. Stara je bila 78 let in se je v Ameriki nahajala okrog 58 let. Njeno dekleško ime je bilo Jeršin, po možu pa se je pisala Kuharich. Svoječasno je vodila majhno trgovino v mestu, kjer se sedaj nahaja mestna dvorana. Do časa depresije je imela nekaj posestva, katero pa ji je bilo prodano, ko ni mogla plačevati na dolg. Nekaj časa je stanovala na Lindale blizu West Parka, sedaj pa je živela na 3047 St. Clair Ave. Zmožna je bila šest ali seden jezikov.

Pogreb se bo vršil iz Grdinove kapele v četrtek jutraj ob 9. uri v cerkev sv. Pavla na E. 40 St. ter nato na Calvary pokopališče.

V bolnišnici

V Glenville bolnišnici, v sobi št. 107, se nahaja Mr. Frank Samsa, 19808 Kewanee Avenue. Prijatelji ga lahko obiščejo, mi da želimo skorajšnje okrevanje.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

REV. K. ZAKRAJSEK:

Moje misli po kongresu

VI.

Posebna politična organizacija je nujno potrebna, tako potrebna, da si jaz ne morem misliti kakega uspeha brez nje. To sem povedal v predkongresnih člankih, in na tem stojim tudi danes. Brez te organizacije jaz že danes odklanjam vsako odgovornost za neuspehe našega dela, ki so nujni. Ko je bil na kongresu ta referat na vrsti, sem bil pri posebnih seji odbora za resolucije. Začudil sem se, ko sem pozneje izvedel, da se ni sklenila, temveč, da se je sklenilo samo imenovati po Ameriki 40 pomožnih odbornikov, nekako širši odbor ASS. V vsaki našelbinah moramo imeti vsaj eno podružnico, in sicer kolikor največ mogoče. Če se le najmanj 6 rojakov združi, naj bi bilo že dovolj za podružnico.

Zakaj?

1. Treba bo iskati in najti dovolj finančnih sredstev za to delo. ASS mora dobiti svojo pisarno in sicer na vsak način v Washingtonu, da smo vedno v tesni zvezi z našo vlado in da nas ima vlada vedno takoj na razpolago, ko nas bo potrebovala.

Za tako pisarno bo pa tisoč dolarjev komaj dovolj na mesec.

Treba bo izdajati vsaj buletin, kakor je povedal predsednik kongresa Mr. Cankar in je zbornica odobraval. To stane. Treba bo brožuric in okrožnic. Vse to stane.

Ako imamo veliko podružnic, ne bo težko dobiti teh svot. Zato je potrebnih čim največ, da je toliko več delavcev.

Treba propagandno po vseh naselbinah, pri lokalnem ameriškem časopisu. ASS mora vedeti, kaj se piše po listih po Ameriki in mora imeti izseke iz njih. Kako naj jih dobi sama? Te podružnice bi si razdelile delo in bi pomagale odboru.

Treba informirati naše politike, kongresnike in senatorje vseh držav. Tu morejo največ doseči samo njihovi volilci po državah in okrajih.

Pričelo slučaj, ko bo potrebnih najmanj 500 telegramov na pristojna mesta. Kako naj jih organiziramo, če nimamo močne organizacije za seboj?

Treba pojasnjevati razna tekoča vprašanja, treba, da dobimo mnenje naroda, ker hočemo delati samo z narodom za narod. Buletin bomo mogli pošiljati samo podružnicam, ki ga bodo potem pri sestankih prečitale in se o vsebini pogovorile. Tiskati jih toliko, da bi jih dobil vsak ameriški Slovenec, ne bo šlo. In vendar je popolna informacija vseh ameriških Slovencev o vseh vprašanjih nujno potrebna, če hočemo njih sedolovanje.

7. Priprava za bodoči kongres. Kako bodo priprave olajšane, ako bomo imeli izpeljano organizacijo. Podružnice bodo poslane svoje delegate in skrbjele tudi, da se jim finančno pomaga saj s potnimi stroški. Poslane bodo na kongres prave moze in žene, take, ki se zanimajo za politiko in ki so zmogni in tudi pripravljene delati.

8. In ta organizacija mora biti izpeljana dvostrano. Že na kongresu so se pokazale pike, katere je sicer močna volja premagala in takoj preprečila, da smo šli složno naprej. Videlo se je pa, da trajno tako ne bo šlo, če hočemo složno ohraniti. Podružnice naj se ustanovljajo po prepričanju mišljenja. Kjer bi

se pa rojaki odločili za skupno, pa tudi prav.

Da povem konkreten slučaj: Prišla je pred odbor za resolucije tudi resolucija, da se priporoča ameriškim Slovincem molitev in sicer veliki petek naj bi bil dan molitve. Odbor je bil v težavah, kaj naj naredi. Vendar, da ne bi prišlo do kakega nesporazuma, je odbor uredil s predlagateljem, da je resolucijo umaknil. Dvotirni sistem organizacije bo to premostil.

In takih slučajev bo vedno več in več, kolikor bližji bo konec vojne in se bodo razmere razvijale. Partizanstvo, komunizem, i. dr. so stvari, na katere imamo tudi mi ameriški Slovenci zelo različne gledanje, ki pa bodo prišle nujno pred nas. Če bomo imeli dvostrano organizacijo, jih bo vsaka stran po svoji reševala, ker v tem gotovo ne bomo prišli do enotnega mišljenja.

9. Popolnoma pravilno je kongres uredil, da tvorijo uredniki in urednice slovenskih listov nekako svet za se. Če hočemo doseči prave uspehe, mora naše časopise v važnih vprašanjih nastopiti enotno, mora stati za ASS enodušno. Če bo ASS zastopal drugačno mnenje, kakor ga bo časopisje razsiraljo in branilo, potem se bomo samo osmešili. Časopisi so usta, skozi katera govori narod. Ne smemo pozabiti, da kakor naša vlada, tako vlade zaveznikov in sovražnikov zelo pazno slede pisavi naših listov in se vse pazno in skrbno registrirajo. Vsaka številka vsakega lista se prečita na zelo velikih in zelo vplivnih mestih. Delajo se tedenska poročila iz njih za visoke urade naše vlade. Kdor hodi po naših uradih se ne bo mogel načuditi, kako so ti uradi natančno poučeni o vsem kar se med nami piše in godi.

Zato ako ne bo ASS svet dobil v našem časopisju podpore, ako časopisje ne bo sledilo njegovemu vodstvu, vsak slučaj ne presojalo tako, kakor ga bo ASS, je vse naše delo zastoj.

Vsak urednik zato sprejema nase veliko odgovornost za vsak članek, ki ga priobči in kako ga priobči. O vsaki važni stvari, tudi o javni osebi, predno se o nji piše ali dobro ali slabo, naj bi se prej posvetovalo, da bo časopisje enako pisalo in enako sodilo.

To se mi je zdelo potrebno, da pojasnim narodu, ker mora vedeti. Skušal sem biti kratak, zato sem rorda v čem nejasen. Toda vse bom počasi pojasnil. Kongres me je izvolil za tajnika, toraj najboljši odgovorno mesto za vse delo ASS. Odgovornost se pa lahko komu naloži, toda če se ga ne podpira, kako naj jo nosi. Ne strašim se dela, saj je delo moj edini šport tudi danes. Toda če ste me izvolili za svojega hlapca pri narodnem delu, morate vsi delati z odborom in s tajnikom, ki vrši samo delo za vas. Kolikor več bo dobil podpore, toliko več uspehov.

Ponovim pa, ako se ne bo izpeljala dobra organizacija, odklanjam že danes vsako odgovornost za vse delo tajništva, ker bo uspehov malo.

K sklepu še veselo novico, da je justični departament v Washingtonu danes 15. decembra naš Ameriški Slovenski Svet že potrdil, registriral in imamo vsa dovoljenja vlade za naše poslovanje. Sedaj je to dovoljenje dano začasno brez formalnosti, ki se bodo pa izvršile pozneje, ko se vse delo uredi.

UREDNIKOVA POŠTA

Uradniki društva Lunder-Adamič št. 28 SNPJ

Cleveland, Ohio. — Uradniki za leto 1943 so sledeči: predsednik, Krist Stokel; podpredsednik, Ignac Rugel; tajnik, Wm. Candon, 246 E. 214 St.; blagajnik, Anton Wapotich, 892 E. 73 St. Nadzorni odbor: John Pollak, predsednik, Louis Zele in John Turk. Reditelj, Jacob Zagar.

Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu v dvorani št. 2. Zastopniki raznih ustanov: Za konferenco S. N. Doma: Anton Wapotich; za Federacijo in farmo, Krist Stokel; za Klub društev SND, Anton Wapotich in John Hočvar; za Prosvetni klub SND, Josephine Skabar in Agnes Kalan; za Cankarjevo ustanovo, Wm. Candon; za Jugoslovansko pomožno akcijo, John Pollak in Anton Wapotich.

Društvo je sklenilo na letni seji dne 20. dec. t. l., da vsaki član in članica plača v letu 1943 svoto \$1.00 (en dol.). Plača se lahko vse na enkrat, ali pa na obroke 4-krat v letu. Društvo pa doda svoto, da bode \$500.00. Od te svote je \$250.00 za Jugoslovansko pomožno akcijo in \$250.00 za Ameriški slovenski svet. Celotna svota bo izplačana v mesecu januarju.

Dalje je društvo darovalo za Cankarjevo ustanovo \$12.00, za Slovensko narodno čitalnico \$6, za Prosvetni klub SND \$5. Par mesecev nazaj smo darovali za Rusko vojno pomoč \$25, in za Ameriški in Jugoslovanski rdeči križ vsakemu po \$15. Društvo ima do sedaj za že čez 2 tisoč dolarjev vojnih bondov.

Društvo želi vsem srečno in veselo novo leto 1943!

Wm. Candon, tajnik.

St. Clair Rifle and Hunting Club

Cleveland, Ohio. — Tem potom naznanjam vsem članom kluba, da se vrši v nedeljo, dne 2. januarja ob 1. uri popoldne letna seja. To je zelo važna seja, ker se morajo popraviti nekatere točke naših pravil, ker je volitev novih uradnikov in ker se mora urediti druge zadeve, ki so v korist kluba oziroma članov.

Na tej seji bodo člani dobili vstopnice za klubovo večerjo in ples, ki se vrši v soboto, 23. januarja v Slov. domu na Holmes Ave. Za tiste člane, ki se zaradi gotovih vzrokov ne morejo udeležiti te seje, pa se lahko nabavijo vstopnice in sicer pri tukaj omenjenih članih: Frank Spenko, v Collinwoodu, pri Antonu Urankarju, 837 E. 237 St., ali pa pri tajniku na 1944 E. 75 St.

Torej, še enkrat opominjam vse člane kluba, da se gotovo udeležite te seje.

Z lovskim pozdravom,

Tajnik.

Prireditve v korist vojakom na Silvestrov večer

Cleveland, Ohio. — Pred par meseci se je pod vodstvom direktorja Slovenskega doma na Holmes Ave. vršila odkrivena častna plošča imen naših slovenskih sinov, ki služijo v ameriški armadi. Prireditve je izredno dobro uspela. Predstavljenih je bilo veliko število vojakov, ki so se točasno nahajali na dopustu. Tajnik doma, Joško Penko, je prebral s ploščo preko 200 imen. Sedaj ima prigradenih nadaljnjih 150 imen, katere bodo odkrita na Silvestrov večer. Na željo direktorja Slovenskega doma, se je ustanovila zveza ločitev in mater sinov, ki služijo

v ameriški armadi. Ivoljen je bil odbor, kateri bo volil prireditve na Silvestrov večer. Cisti preostanek te prireditve se bo porabil za darila vojakom.

Odbor je preskrbel kratak program za ta večer, po programu se bo vršil ples do nastopa novega leta 1943, ko si bomo segli v roko in eden drugemu voščili srečno novo leto in srčno vrnitev naših sinov.

Ploščo nadaljnjih imen bo odkril naš spoštovani župan Frank J. Lausche, v slučaju njegovo odsotnosti pa njegov osebni tajnik, naš rojak John Lokar. Mornariški vojni oddelek nam bo kazal slike iz vojne fronte.

Odbor vabi vse očete in matere, ki imate sinove pri vojakih, da se vdeležite te zabave in izročite imena vaših sinov vojakov tajniku, ako niste to že storili. Prosim, da opozorite vse naše vojake, ki se slučajno nahajajo na dopustu, na to. Vabljeni ste prav vljudno tudi oni, ki nimate še v armadi sinov, pa ste pripravljeni prispevati našim vojakom z darili, katerih sem prepričan, bodo zelo veseli.

Na veselo svidenje v Slovenskem domu na Holmes Ave. na Silvestrov večer!

John Rozanc.

Pevski zbor "Jadran"

Cleveland, Ohio. — Kakor vam je že znano iz prejšnjih let, bo tudi letos priredilo pevsko društvo "Jadran" veliko plesno veselico na Silvestrov večer, dne 31. decembra. Ob polnoči se bo vprizorilo odhod starega leta in prihod novega. Priredba se vrši v obeh dvoranah Slovenskega delavskega doma, na Waterloo Rd. Igrali bosta fin godbi in sicer v zgornji dvorani bo igral Kristof orkester, v spodnji pa Štrukel orkester.

Vas, slavno občinstvo, prav lepo vabi pevski zbor "Jadran", da pridete v Slovenski delavski dom in naša želja je, da bi si 1943 voščili srečno, in upanju, da bi bil mir dosežen za vse večne čase, da bi vojska prenehala in da bi prišlo najbolj nam "ta malim" v glavo in do spoznanja od kot vojske izvirajo.

Torej, sedaj pa želimo vsem Slovincem in Slovenkam ter Jadranovim posetnikom veselo in srečno novo leto 1943! Listu "Enakopravnosti" pa dosti novih naročnikov!

Frances Wolf, članica.

Angl. radio poroča Slovincem o clevelandskem kongresu

London, 17. decembra (Radio prejemna služba. — V teku londonske radio - oddaje je izjavil g. dr. Kuhar, da se sicer še ne ve, koliko časa bo vojna še trajala, o zmagi nad Nemčijo in Italijo pa da ni več mogoče dvomiti. Ekonomska obnova naše domovine bo šla vspešno z rešitvijo raznovrstnih političnih in socialnih problemov. Sploh bo slika celokupne Evrope zelo različna od one pred izbruhom vojne. Naša naloga je, delati na tem, da dosežemo za Jugoslavijo v tem novem svetu položaj in mesto, ki odgovarja ta njenim silam in njenim zaslugam.

Jugoslovanska vlada je branila svoje interese in tudi interese Slovencev v Jugoslaviji.

Izbrpno je govoril o kongresu v Clevelandu in tamošnjih resolucijah. Navedel je posamične resolucije in tudi objavljen imena vodstva in odbornikov. Zaključil je svoj govor rekoč, da je prišel čas velikih odločitev.

ŠKRAT

To boste se dajle zopet zije li! Kaj se je zgodilo na St. Clairju o Kristofu? Našem Fricu Medeni nekdo vedel su njo in očalo spodaj v Narodnem domu. Na prinese n a z a pravi, če je vze po pomoči. Ravno tako prav Avgust Kužni ki je tudi tan izgubil sveder in očala.

Na moj of je prišlo pa paketov Kristof mus prezentov va p če je il to st vo k d

ki nosijo ime Anton Sabec, z glasi na 6723 St. Clair Ave., gostilni Antona Lužarja.

Če tole zve naš major Lausche, da imamo jako slabo potrebo s štrik-karami na St. Clairju, bo gotovo rekel, da mora biti za "war Workers" boljša postrežba. Tole bodo zvedeli tudi naši councilmani.

Dr. Kernu so povedali, da se člani pri nekemu hrvatskem društvu borili, da so ga izvolili za zdravnika. Ker pa ni bil nobeden član bolan, ni torej nič pomagalo njemu.

Pa še tole mi je povedal, je bil tisti Slovenski kongres najboljši zato, ker je poleg socialista lahko sedel tudi republikanec in demokrat.

Vidite, tale kolona ima tudi "pull." Ko sem zadnjič zapisal kupite bonde, pravim, je Mr. Joe Centa z Addison Rd. hitro zdrnil na E. 63 St. banko in kupil za \$200 bondov. Dobro, pravim, Joe Pograjc!

Izjava Elmer Davis-a o Jugoslaviji

Ravnatelj OWI-a, g. Elmer Davis, je izjavil včeraj na častniški konferenci v odgovor na neko vprašanje glede jugoslovanskega generala Mihajloviča naslednje:

"Imamo dovolj razlogov, da zaupamo v to, da je general Mihajlovič na naši strani. On se nahaja v zelo težki situaciji, toda ostal bo tudi še nadalje na naši strani.

"Jugoslovanska vlada, kakor tudi naša lastna vlada, imata njega popolno zaupanje."

Zakrajsek Funeral Home, Inc.
6016 ST. CLAIR AVENUE
Tel: ENdicott 3113

POVOJNI SVET

Laval, ki je pripregel svoj polomljeni voz ugašajoči Hitlerjevi zvezdi, je pričel zdaj kot papiga ponavljati Hitlerjev bojni krik o nevarnosti komunizma, ki ogroža — kakor pravi Laval — Francijo, Evropo in civilizacijo. Komunizem in zavojevanje — to je bilo tisto dvoje, kar je spravilo Hitlerja na vrhunec v Nemčiji. Z neprestanim vpitjem o nevarnosti komunistične diktature v Nemčiji, si je Hitler zagotovil podporo nemške buržoazije; z obljubami o zavojevanju pa si je zagotovil podporo nemškega militarizma in nemške mladine. In križarska vojska proti komunizmu, to je zdaj tisto Hitlerjevo geslo, s čigar pomočjo hoče prodati svojo diktaturo Evropi in ostalemu svetu. Laval pa se poslužuje istega gesla z namenom, da bi prodal Francijo Hitlerju.

Toda Laval si je vse prepozno nadel oklep anti-komunističnega križarja. Zaradi samomorilnih aktivnosti komunistične internacionale, vodene po trockistični ideologiji o svetovni proletarski revoluciji, je bilo Hitlerju lahko, pousniti naprej vprašanje, ki je poglavo mnogo Nemcev v njegov tabor in pridobilo križarje tudi v drugih deželah, vstevši v Zedinjenih državah. Toda z likvidacijo trockistov v Rusiji je pričelo to vprašanje izgubljati na svoji važnosti in se umikati v ozadje. Država Josipa Stalina je pričela postajati bolj in bolj nacionalistična država, dočim je postala komunistična internacionala zgolj orodje ruske velike politike. Ta nacionalizacija boljševiške revolucije je bila zdaj dokončana in ustaljena v ognju rusko-nemške vojne.

Stalin sam je bil prvi, ki je to spoznal. Stalin je bil prvi, ki je ugotovil, da kot križarska bojovnica za komunizem in boreča se v tujih deželah, se Rusija ne more meriti z Nemčijo, toda da si je Rusija stekla zadivljenje in hvaležnost vsega sveta, ko se je pričela boriti za obrambo svoje lastne zemlje. Zato vidimo, da gesla, s katerimi Stalin danes spodbuja sovjetske armade k še večji hrabrosti in vztrajnosti, niso marksistična gesla, ki bi pozivala k združitvi proletarce sveta, temveč so nacionalistična gesla o patriotizmu, o svobodi in o ljubezni do domovine.

Kar se tiče ostale Evrope, ki je bila strta v boju med komunizmom in fašizmom, je najbrže naveličana vseh teh "izmov." Naziranje sveta je sovražno fanatizmu, nestrpnosti, predvsem pa je sovražno zavojevalcem, ki stopicajo in se obnašajo kakor petelin na gnoju. Po dvajsetletni blodnji v divjini čisto intelektualnih abstrakcij ali nasprotujočih si ideologij, so se pričele mase vračati k svoji fundamentalni eksistenci, med njimi tudi mase ruskega ljudstva.

Zato ni verjetno, da bo svet, ki bo izvarjen v ognju te vojne strahote, svet, ki bi mu vladala ena sama ideologija, temveč bo to praktičen svet, v katerem bo zahtevalo človeštvo pravico do človeškega dostojanstva in pravico do svobode, v katerem bo ljudem omogočeno, ustvariti si življenje po svojih lastnih zmognostih, ne da bi se jim bilo treba bati ukazov od strani kakih samozvanih diktatorjev.

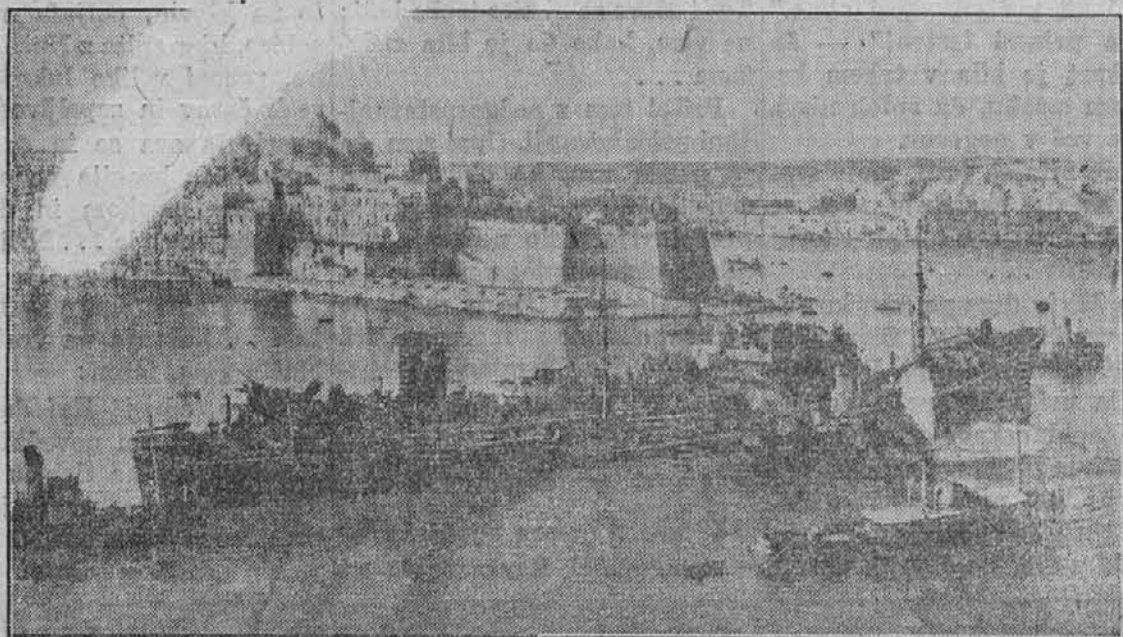
NOVE ŽRTVE

Po zasedenih deželah pobijajo nasilni oblastniki kar naprej. Menijo da bodo v krvi udušili odpor, toda narodu ni več mar življenja. Danes živi v srcu vseh rojakov ista misel, katero je izrekel gorenski župan v Finžgarjevi igri "Naša kri": boljše smrt kot tako življenje...

Rosenberg, Hitlerjev prosvetni minister, je one dni spet grozil. Trdil je da Nemci poznajo samo zaveznike. Tisti narodi, kateri nočejo iti z njimi kot zavezniki, bodo iztrženi... Poljakom so sodili narodno smrt do leta 1952. Tedaj mora biti konec poljskega naroda. Sloveni aga so absodili na še bolj kratek rok...

*** Kupujte vojne bonde! ***

Parnika, ki sta prišla skozi

Na gornji sliki vidimo ameriški tanker Ohio, ki mu pomagajo vlačilni parniki v pristanišče na Malti. Parnik je bil dvakrat torpediran in bombardiran iz zraka, toda njegov kapitan in moštvo so ga kljub temu srečno spravili v pristanišče.

Na spodnji sliki pa je drug tovorni parnik, kateremu je iztrgal torpedo na prednjem delu veliko luknjo, toda tudi ta parnik je srečno dosegel varni pristan.

Nagrada za FBI načelnika

Zaradi velikih zaslug, ki si jih je stekel s svojo pomočjo kubanski policiji, ko je slednja iskala po deželi vohune osišča, je kubanska vlada odlikovala J. Edgarja Hooverja, načelnika FBI urada, z visokim odlikovanjem. Slika, ki je bila posneta v Washingtonu, predstavlja od leve na desno: dr. Aurelio Concheso, kubanski poslanik; Oscar Gutierrez, kapitan kubanske policije, in Mr. Hoover.

medstih so bile večinoma lesene, vlad, vedno se oblačijo v isto ob- s slamo krite hiše. Ta nemški leko in se ne ravna po španski, hišni tip zasledujemo lahko po nemški ali francoski modi, ka- vsem Staperskem, Kranjskem in vsem stroškov. Kadar se njihove od živinoreje, ker imajo mnogo pašnikov, in od svojih poljskih pridelkov. Premožnejši so večji- del skopi in zelo štedljivi ljudje tako doma, kakor proti tujcem, vendar se ob gotovih prilikah ne boje stroškov. Kadar se njihove hčere omože, jim dajo za doto nekaj glav živine in zraven še en "groš" (nekako 10 kron pred- vojne avstrijske veljave). Ali k temu dobi nevesta še mnogo dar- rov od sorodnikov in svatov pri ženitovanju. Po bogati pojedini, polni mastnih jedi, kakoršne u- kazuje navada, se postavi na mi- zo velika pogača, kamor mečejo kmetje za stavo večje ali manj- še vsote denarja, kakor je kdo bolj ali manj premožen, ali pa se hoče kdo bolj izkazati. Tistega, ki je posebno radodaren navzoči pohvalijo z glasnim ploskanjem. V znamenju zmage v tej tekni radodarnosti in ljubezni nesejo domov že omenjeni kruh. Tudi so zelo praznoverni in mnogo drže na vraga. Zato se nevesta v spremstvu žensk na eni strani in ženin s svojimi tovariši na drugi strani vračajo na ženinov dom v hitrem teku med vednim vpitjem, mahajo z golimi meči po zraku in klatijo veje z dre-

Drugi podatkov o ljudskem življenju v srednjem veku imamo le malo. V zvezi s tem, kar čitamo o ljubezni našega ljud- stva do petja in godbe, je poro- čilo da so imeli Slovenci svoj narodni ples, ki so ga plesali ob enakomerni melodiji preproste dude ali meha s piščalkami (Du- delsack), ki se je desedaj delo- ma ohranil le še med Čiči v Istri. Nemški pesnik Seifried Helbing pravi namreč v neki pesmi iz 13. stoletja (der junge Luzidarius): "Zu Kraine sind wir gebeten—das wir den win- dischen treten—nach der Blat- terpfifen" (Na Kranjskem so nas prosili, da plesemo sloven- ski ples, po taktu dude). Mlado ljudstvo je navadno rajalo po- joč v zboru okoli častiljeve li- pe pred cerkvijo ali pred gra- dom, meščani so imeli na trgih svoja javna zabavišča. O Ljub- ljančanih zvemo iz starih zapis- kov, da so se shajali ob vodnja- ku na Starem trgu in se zabavali ob glasovih strun ter piščalk "s spoštljivim plesom." Celo pobož- ni kolinski (kelmsorajnski) ro- marji so napravili v tujem me- stu "spoštljiv raj po vzgledu kralja Davida."

Značaj slovenskega ljudstva proti koncu srednjega veka je najboljše pogodil čedadski zgo- dovinar Mark Anton Nicoletti. Po- pisal je življenje patriarha Fi- lipa d'Alencon (1381-1387.) in se ob tej priliki spominja tudi njegovih slovenskih podložnikov. Njegove besede veljajo sicer ne- posredno o Tolmincih, vendar jih smemo splošno obrniti na te- danje slovensko ljudstvo. Poro- čilo se glasi tako: "Tolminci so preprosti in pobožni, svojim predstojnikom so pokorno vdani, združujejo se prepirov, vendar branijo z verno svojo čast in ne odpuste žalitve, ako niso dobili postavnega zadoščenja. Drže se z vso stanovitnostjo svojih na-

ves in se ne poslužujejo navad- ne poti, ampak gredo kar čez polje in druge nenavadne kraje, kakor da bi hoteli prepotiti zle duhove, ki bi utegnili škodo- vati zakonu. Imajo tudi navado v svojem jeziku na razne načine peti hvalne pesmi o Kristu, o svetnikih, o Matjažu, ogrskem kralju in drugih znamenitih ju- nakih svojega naroda."

Tu imamo nekaj značilnih po- tez iz tedanjih ženitovanjskih običajev, med katerimi ima veli- ko vlogo ženitovanjska pogača, in slovesno spremljanje neveste na ženinov dom. Zvemo pa tudi, kakšen praznovoren pomen je imelo izprva vriskanje, hrumeča godba in streljanje pri poročnih slovesnostih. Eno lastnost po- pravici tuji zgodopisec posebno poudarja pri našem ljudstvu, to je ljubezen do svojih starodav- nih navad, do rodne zemlje, do petja in svojega jezika. Ta žila- va vztrajnost, ki se ni podvrgla tujemu vplivu, ampak zvesto ču- vala očetovsko dedščino, je o- hranila naš narod sredi mnogih bojev srednjega veka.

Transportne težave v Italiji

London, 17. decembra (Radio prejemna služba) — Govornik srbohrvaške oddaje na london- skem radiu poroča o ogorče- nem pisanju italijanskih časo- pisov radi težkoč in nereda ita- lijanskega prometnega sistema. Gazetta del Popolo zatrjuje, da italijanske železnice nikakor ne morejo biti kos velikim nalo- gam, ki jih povzroča prevoz o- gromnega števila beguncev.

Mali oglasi

Naprodaj

je pohištvo za družabno so- bo, obednico, peč in ledenica. Zglasite se na 18037 Marcella Rd.

Odda se

v najem poštenemu fantu, so- bo z vsemi udobnostmi. Tudi garaža. — Zglasite se na 1059 Addison Rd., stranska vrata.

V najem

se odda stanovanje s 3 sobami in kopalnico. — Vpraša se na 1157 E. 61 St.

Pridite in oglejte si

našo zalogo novih spomladanskih zasterov in "draperies."

PARKWOOD HOME FURNISHINGS
7110 St. Clair Ave.
Odprto ob večerih

Oblak Mover

Se priporoča, da ga pokliče- te vsak čas, podnevi ali po- noči. Delo garantirano in hi- tra postrežla. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

John Oblaka

1126 E. 61st St.
6122 St. Clair Ave.
HE 2730

ISKRENA HVALA

vsem našim odjemalcem za naklonjenost v preteklem letu ter se priporočamo za naklonjenost v bodoče.

Veselo in srečno novo leto želim vsem!

LOUIS OSWALD

17205 Grovewood Ave.

V BLAG SPOMIN

ob 10-letnici kar je umrl

FRANK PAJK

Zatisnil je svoje blage oči dne 30. decembra, 1932 leta

Mimol je že 10 let, odkar počivaš v hladni zemlji. V najlepši dobi let si moral zapustiti svet.

Enkrat bomo se združili in si stisnili roke, Ti, predragi nepozabni to bo srečno svidenje!

Zalujoci

Tvoji dragi.

Cleveland, Ohio, 30. decembra, 1942

MAD

When a cough due to a cold drives you mad, Smith Brothers Cough Drops give soothing, pleasant relief. Smith Brothers' contain a special blend of medicinal ingredients, blended with prescription care. Still cost only 3¢—yes, a nickel checks that tickle!

SMITH BROS. COUGH DROPS
BLACK OR MENTHOL—5¢

Stanovanja Slovencev v srednjem veku in njihovi običaji

O kakšnih stanovanjskih hi- šah starih Slovanov ni govora. Grški zgodovinar Prokopij po- roča, da so stari Slovani prebi- vali v revnih raztresenih kočah. Predstavljati si moramo te ko- če v obliki stožca ali keglja, ki je imel iz protja spleten in z ilovico ometen podstav, na ka- terem je slonela visoka koniča- sta slamnata streha. Ko so Slo- venci prišli v sedanje alpske po- krajine, so sprejeli od Frankov lesene hiše, katerih obliko je bilo opaziti po mnogih krajih do koncem prejšnjega stoletja.

Najstarejša oblika teh lesenih stavb je bila hiša z enim samim prostorom, ki je služila hkratu za kuhinjo in bivališče ljudem. Nad njim se je dvigala slamnata streha z odprtino, ki je odvajala dim na prosto. Na te najprepro- stejše koče nas spominjajo "dimnice," ki se še tu in tam nahajajo po južnem Štajerskem

in Koroškem. Znatni korak k izpopolnitvi hišne stavbe je bil izvršen, ko so vežo z ognjiščem ločili od spalnice z leseno ali zi- dano steno. Kmalu so pridružili prostore tudi na drugi strani ve- že, (shramba, čumnata) in se je tako hiša razdelila na tri glavne dele, ki jih je skoraj po- vsod lahko spoznati. Srednji del hiše (veža ali lopa), v kateri se je prišlo neposredno iz dvo- rišča ali ceste, je služil za ku- hinjo. Nad nizkim ognjiščem, ki je bilo navadno sredi veže ali pomaknjeno k steni, je visel na verigi bakren kotel, ki se je lahko spuščal višje ali nižje, ka- kor je bilo ravno treba. Stare veže niso imele stropa, temveč videti je bilo v njih neposredno slamnato streho, pod katero je viselo pozimi svinjsko meso in klobase, da so se prekadile in posušile. Tudi ni bilo dimnika, ampak dim si je poiskal izhoda,

kjer je mogel, pri večnih durih in pri linah ali odprtinah pod- strešja. Veža je bila nekdanj naj- priljubljenejša zbirališče v mrz- lih jesenskih ali zimskih veče- rih. Tu se je zbrala družina okoli ognja; tu so se razgovar- jali o dnevnem delu, prepevali pesmi, pripovedovali si dnevne novice in pravljice. Izba (pred- nja hiša) je služila za stanova- nje, obednico in spalnico. Naj- značilnejši predmet je bila tu velika glinasta peč, ki je imela svoj prostor v kotu pri vratih. Da so bile že v srednjem veku peči v rabi, spoznamo iz urbar-jev, ker so po njih številu od- merjali letno davščino v denar-ju.

Hišno opravo si moramo mi- sliti, da je bila v tedanji dobi kar najbolj preprosta. Gotovo takrat še ni bilo lepe javorjeve mize in klopi okoli nje, in za po- steljo je služila na nizkem lese- nem odru nastilana slama. Jedli so izprva na tleh iz lesenih ali glinastih posod. Za nasteljo jim je služil tudi mehek posušen mah, s katerim so zadelovali kote in špranje v izbi. Celo o škofovskem gradu v Loku čita- mo, da so mu morali podložniki obložiti sobe z mahom. Hišna okna so bila navadno zelo maj- hna in so pri lesenih hišah osta- la majhna do današnjega dne. Od 13. stoletja naprej so, kakor drugod po srednji Evropi, tudi po naših hišah vedno bolj gle- dali na lepšo zunanjo obliko, ki se pozna še na mnogih domačih izdelkih: na skrinjah, stolih, ko- lovratih in posodi. Hiše so bile navadno postavljene s širino proti cesti, kamor je dve oken nudilo razgled; iz dveh drugih oken se je videlo na dvorišče. Hlev je izprva s hišo vred krila ena streha. Pozneje so bili hlevi ločeni od hiše in tako postavlje- ni, da so s hišo in skednji in drugimi pritlikinami tvorili za- grajen četrkot.

Pri hišah je bila dolgo le ste- na ob peči ali ognjišču zidana, vse drugo je bilo leseno. Celo po

SQUIRE EDGE GATE --He Kicks a Kidder

BY LOUIS RICHARD

ALOJZ KRAIGHER

MLADA
LJUBEZEN

Časi je postajala Mira manj boječa. Tuhtam sem ji mogel stisniti pisemce v roko, v katesem sem jo rotil za kak sestanek. Odgovarjala mi je na majhnih lističih in me naročala zdaj sem zdaj tja, največkrat v njih domačo vežo na sestanek, ki ga je do sekunde natančno določila. Po navadi ni prišla, ali pa je trajal ves sestanek samo par trenutkov. Prijela me je za roko in se smejala vsa zasopla, skoraj otročja in povedala kaj malega o sebi ali o svojih ali o prijateljici Mari. Nekdaj se je pobahala z navno resnostjo:

"Včeraj se mi je vse popoldne hlepalo. Ali te kaj name misli? Jaz zmerom mislim . . . Ali se vam nič ne hlepka?"

"Malokdaj. A še ponoči sanjam in hlepim po vas."

"Aha . . . ko bi vam kaj verjela?! Moški se samo igrate z nami."

Telesce se ji zvije od zadrege, lica ji zarde . . . Nenadoma se spomni in se naglo poslovi:

"Hiteti moram, jezesna . . . Na svidenje!"

In že je na stopnicah; za hipec postoji in mi požuga hudomušno, pa mi pošlje poljubček s prsti . . .

Postal sem vsiljivejši in zahteval daljšega sestanka. Očitno sem ji, da menda sploh ne ve, kaj je ljubezen, in da je vse to med nama — golj otročarija. Kdaj me namerava na primer — če me ima res kaj rada! — kdaj me hoče poljubiti kakor se spodobi? — Postala je zamisljena in malo žalostna, rdečica ji ves čas ni izginila, — pri slovesu pa je zamižala, napela ustnice in me udarila z njimi po mojih ustnicah. Jaz sem se zasmejal:

"Tako poljublja golobi! To ni nič!"

A nje je bilo sram in se ni več obrnila . . .

Naslednje dni se mi je zdelo, da se me nekoliko ogiblje. Pa sem jo srečal, ko je sama šetala s prijateljico Maro, in zapazil sem, da se prepira z njo, da šobi usta in grdo gleda, — toliko, da ni pahnila njene roke izpod pazduhe. Parkrat se je obrnila za menoj kakor bi ji bilo silno žal, da ne more k meni.

Potem sva se dogovorila za

sestaneke v tivolskem gozdu . . . Bila je Mara poleg. Ta se je držala strogo in čemerno; komaj da me je pogledala, ko sem se ji predstavil. Živahna Mira je tuhtam zbežala malo naprej po poti in pričakovala, da pohitim za njo. A jaz sem bil v zadregi radi Mare in si nisem upal . . . Ko pa smo bili večkrat skupaj, sem si polagoma pridobil tudi njo. S pohlevnostjo in par skromnimi komplimenti sem jo omehtil in ko sem časi v notranjih prepirkah miramarskih odločil zoper Miro, je postala celo prijateljska proti meni. Tako je bil ves Miramar zavojevan . . .

Nekega dne pa sem nenadoma zavohal, da Mira tudi z drugimi onegavi. Zlasti me je vznemirjal sošolec Kraševac, predzren in podjetej fant. Lep ni bil; s svojo zunanostjo bi mi ne mogel izneveriti dekleta. A ženskam ugaja tudi moška brezobzirnost, moška moč, celo nasilnost. In sam me je kanalja opozoril, naj pridem pogledat, kako se z mojo "punco" nepoklicani zabavajo . . .

Zvečer okrog devete ure sem pritihtopal po nasprotni strani trga. Cisto ozek, zelo raztegnjen lunin krajec je žarel na nebo; zvezdo so bile drobne in strašno daleč. Jug je pihal, od streh je kapalo, od talečih se ostankov zadnjega snega . . .

Mira je bila na oknu, vsa živahna in nemirna. Sklanjala se je ven in se zopet vzpenjala nazaj; zdelo se mi je, da slišim njeno pridušeno hihitanje. Poleg nje je bil še nekdo, ki se je iztezal daleč ven in tuhtam zaklical besedico mladeničema, ki sta stala spodaj na trotoarju in nekaj vezala ali razmotavala ali kaj . . . Oknica ob Miri se je časi sunkoma zazibala, iz šipe je zablestela zgrbljena slika luninega krajca . . . Zdaj sem spoznal Kraševčev glas:

"Potegni, Bogdan!"

Mira se je vzpela daleč ven in gledala napeto doli. Nekaj belega je udarilo ob steno in se dvigalo navzgor . . . Tedaj je prišel nekdo mimo in se ustavil, kimajoč z glavo. Mira je hipoma izginila od okna . . . Poleg nje je moral biti Bogdan, njen brat, nakazen petošolec, ki je bržčas na motovzu vlekel k sebi tisto belo stvar . . . V tem hipu so za oknom zaloputnila vrata, luč se je posvetila . . . Bogdan je odskočil. Nekdo je s trušcem zaprl okno. — Bela stvar je padla nazaj na tla. Kraševac jo je pobral in odhitel s tovaršem. Za ogledom pa sta se ustavila in prežala . . . Tudi jaz sem čakal v senci na nasprotni strani. Čutil nisem ničesar posebnega, ne jeze in ne žalosti. Vse skupaj je bilo menda preotročje — z mojo zaljubljenostjo vred . . . Ko se ni pri oknu nihče več prikazal, sta onadva odšla in jaz za njima . . .

Drugi dan po šoli pa me je Kraševac podražil:

"Misliš, da te sinoči nisem videl?"

"Kako?" — sem se začudil.

A še predno sem spoznal, da me je samo lovil, je že nadaljeval:

"Ecco! Saj ne moreš skriti svoje škodoželjnosti! Včeraj se nam ni posrečilo, prej pa že velikokrat . . ."

Pozneje sem izvedel, da je bil

Pomoč vojnim
slepem

Zdaj se izdelujejo načrti za rehabilitacijo oslepelih vojakov. Na gornji sliki vidimo poročnika S. S. Troensegaarda, Miss Mary Coverd in polkovnika W. S. Wooda, ki razpravljajo o teh načrtih.

Ameriški letalec

Na sliki je seržant V. W. Zekas iz Wilkesbarre, Pa., ki je sklatil iz zraka prvo japonsko tako zvano Zero letalo, ki ga je ugledal. Preko ramena ima obščen pas s patroni za svojo strojnico.

to sploh prvi poskus; tudi sledil mu ni nobeden več. Takrat pa sem verjel in sem bil naenkrat ves poparjen. Ali je bila to že prava ljubomornost? Ali je bil le moj ponos užaljen, ker sem mislil, da me je Mira varala za hrbotom in se mi hlinila v obraz? . . . Povesel sem oči in se obrnil proč od Kraševca. On pa je dostavil zlobno:

"Veš, kaj ji pošiljamo na tak romantičen način? Ali ni romantična ta naša zračna pošta? Ti si se najbrže smejal, ker si ugibal: — če je Bogdan njihov zaupnik, zakaj ji ne pošilja po njem? Hahaha . . . Zapomni si: — če hočeš uspehov pri dekletih, moraš imeti malo fantazije, brate moj! Zakaj tudi one jo imajo in ne obračajo posebno suhoparnežev! — In veš, kaj ji pošiljamo? — Pesmi, zlato moje! Ljubavne pesmi! — Pa se poskusi z nami, če se moreš!"

Jaz sem se porogal:

"Pesemce ti dela Pokovec!"

— To je bil šestošolec Pokovec, ki je bil kot nadobuden pesnik znan med gimnazijci. On je bil najbrže tovariš Kraševčev pri zračni pošti.

"Naj bo Jokovec ali Lokovec, to je prav vseeno. Tudi če me Miri izdaš, ti ne bo verjela. Rekla bo, da si ljubosumen. Sicer pa je itak konec med vama dvema. Zato sem te bil tudi klical, da pridi gledat! Ti se sporedeš z njo! Je vse zamenjano — ona te je varala in ti si razžaljen! Narava je pa taka, da ne odpuščiš žalitve! Zato se spreta! Amen! Tebi je odklenalo in jaz sem tvoj naslednik."

"Kralj je mrtov, živel kralj!"

"Nič se ne noruj, moj ljub!"

"Pa mi sporoči na svoj romantični način, ti — zračni poštar!"

"Na povelje, mrtvo veličanstvo! In še pošlješ pesemco nezvesti, ne pozabi: — bel golob

ček jo prinese v zlatem ključku!"

Čim bolj sem stvar premišljeval, tem bolj me je jezila. Nisem bil nesrečen ali obupan ali kaj takega, samo razjarjen. Mira se je opravičevala in izgovarjala, da ji je bil Bogdan past nastavljal. Baje ni niti vedela, čemu ta zračna pošta; Kraševca bi na ulici komaj spoznala. In skoraj bi ji bil verjel, saj je bila tuhtam resnično še napol otrok. A neka trmoglavost mi ni dala, da bi ji odpustil; mogoče tudi neka skrita želja, da bi mi to odpustitje — plačala . . .

In resnično sem si jo izmislil, zvitopec: — Če hoče, da verjamem v njeno nedolžnost, naj mi dokaže svojo ljubezen!

"Kako jo naj dokažem?" — Njen pogled je bil ves zbežan, lica so ji bila rdeča, kretnje vse nemirne.

Hodila sva po nabrežju v večernem mraku. Luči so odsevale iz Ljubljane . . . Pa me je prijela za roko, me potegnila v temnejšo senco in mi ovila roki okrog vratu.

"Tomo, — saj te imam rada! — Vprašaj Nušo, kako nemirno spim in se premetavam, — ker moram zmerom — samo nate misliti . . ."

Ali je bilo to odkritosrečno ali ne? — Naivno je gotovo bilo — in neverjetno. Jaz bi rekel, da je bilo — narejeno; ne mogoče preračunljivo po ženski iznajdljivosti in prekanjenosti v ljubzenskih stvareh; — v dekletu je že nagon, ki jo vodi pravo pot; deloma pa je menda izkušnja — iz romanov. Že zadnjič se mi je bilo zdelo, da je tisto "hlepkanje" — literarnega izvora. Dekle občuti v sebi nepremagljivo slo za ženskim doživljem: ker pa je še nezrelo, si pomaga z oponašanjem in išče vzgledov po knjigah, če jih ne dobi v življenju. Seveda se pri tem pokaže vsa naivnost, a tudi vsa prisrčnost in dekliska ljubkost.

Zasmejal sem se in jo z levico objel. Z desnico sem ji stisnil lica in ji našobil usta, da bi jih poljubil. A bil je zopet le udarec z ustnicami in ne poljub.

"Vidiš Mira, — še poljublja te ne znava. To se morava učiti! Jaz pridem k tebi . . ."

Vsa prestrašena me je odpahnila:

"K meni? — Kako, — saj nisem sama!"

"Jaz sem že vse preudaril. Ob enajstih ž vse spe pri vas, tudi gospa mama . . ."

"A papa?"

"Njega ni pred polnočjo domov; časi pride komaj ob eni, tudi ob dveh . . . Ti sama si mi pravila."

"Časi pride prej . . . že ob desetih!"

"Larifari . . . In če pride, gre naravnost v spalnico; iz predsobe v spalnico. Ali ni res?"

"Ne vem natanko. Najbrže!"

"Skozi salon ne pride!"

"Salon je pri nas obednica."

"A tja ne pride gospod papa!"

"Lahko bi prišel!"

"Se pa skriva; ponoči je to igrača. Jaz pridem ob enajstih, ti me počakaš v salonu in mi pošlješ hišni ključ skozi okno — po zračni pošti."

"Hihihi . . ." — se je zasmejala Mira, se zavrtela in se tlesnila po stegnu. "Ta bi bila lepa! In kaj potem?"

"Jaz bi prišel gori k tebi . . ."

"V obednico. A kaj bi v temi? Luči bi ne smela imeti."

"Čenča! Kdo je že kdaj pri luči vasa?"

"Vasoval?" — Za trenutek se je zresnila, a se je zdajci zopet zasmejala: "Vasovalci prihajajo skozi okno."

"V drugo nadstropje? — Ključ mi pošlješ skozi okno."

"Pa prinesi lestvo!" — In naenkrat je bila v takem krčevitem smehu, da sploh nisva prišla več v pogovor.

Malo sem se jezil, malo sem se smejal; nazadnje sem se vdal, načrt je bil itak skoraj neizvedljiv . . .

Na Mirin dom pa sem kmalu nato vendarle prišel. Ona sama me je pozvala. Gospa Blejčeva je bila pri nekih prijateljicah na popoldanskem obisku; tam so kartale ali kaj, da je po navadi ni bilo pred večerom domov. Nuša je imela šolo in nekdo do petih. Bogdan je bil šel

s kolesom na izlet s tovariši. Tudi Mare se ni bilo treba bati; ne vem, kako da je bila zadržana . . .

Prišel sem z najgorostnejšimi pričakovanji. Upal sem, da je prišla ura, ko okusim sad spoznanja . . . Vso stvar sem si predstavljaj zelo nejasno, niti mislil nisem mnogo nanjo; samo zdelo se mi je, da mora do nečesa priti, da se mora izvršiti, kar je cilj vseh mladih hrepenenj . . . Sama bova z Miro, vrata si zakleneva . . . Časa imava od treh do petih . . .

V resnici pa sva uganjala samo neumnosti. Razkazovala mi

je razno drobnarijo, igrala malo na klavir; peljala me je v sobico, kjer spita z Nušo, v temno, precej veliko luknjo, brez vseh čarov in zapeljivosti . . . Prerivala sva se in se lovila. Ona se je branila nedolžno, z otroškim smehom in deklisko razposajenostjo . . . Niti do poljuba nisva prišla . . .

Nenadoma: trkanje na vrata . . . butanje na vrata . . . Nušin glas, jezen:

"Mira, odpri! Kaj delaš no?"

"Mami bom povedala . . ."

Sedela sva na tleh in se gledala, vsa presenečena, jaz bolj prestrašena nego ona.

(Dalje prihodnjik)

1925

1942

Naznanilo in zahvala

Globoko potr in žalostnega srca naznanjam vsem sorodnikom in prijateljem tužno vest, da je umrla moja ljubljena hčerka—edinka

Marion Roblan

(p. d. Fletn)

Umrla je dne 18. novembra v cvetoči mladosti stara 17 let. Pogreb se je vršil dne 21. novembra iz August F. Svetkovih prostorov v cerkev sv. Marije na Holmes Ave. ter od tam na Calvary pokopališče, kjer smo jo položili v naročje materi zemlji. Pokojnica je bila rojena 17. junija, 1925 v Clevelandu, Ohio.

V dolžnost si štejem, da se tem potom najlepše zahvalim vsem dragim prijateljem za krasne vence cvetja, ki ste jih položili h krsti ljubljene hčerke. Zahvalo naj sprejmejo sledeči: Teta Irene, teta Anna, Mr. in Mrs. James Longar in družina, Mrs. Mary Anzlovar in družina, družina Owens, Rose in John Kusar, Mr. in Mrs. Anton Mausar in družina, Miss Albina Nosse, Mr. in Mrs. Frank Dolšak st., Mr. in Mrs. Joseph Koran in družina, Richard in Dolores Hocevar, Miss Emma Koracin, Mrs. Mary Wolder, The Swartwout Boys.

Dalje srčna hvala vsem, ki so darovali za sv. maše, ki se bodo brale za dušo naše pokojnice. Zahvalo naj sprejmejo: Miss Mary Verbic, Mr. Frank Skerjanc, Mr. in Mrs. C. Clements, Mr. in Mrs. Joseph Vihtelic, Mrs. Mary Wretchko, Mr. L. Zupancic, Mr. J. Osaben, Mrs. Frances Cesen, Mr. in Mrs. Frank Kusar, Mrs. Julia Metelko, Mr. John Franish, Mr. in Mrs. Osredkar, Mrs. Joe Brezovar, družina Petkovich, Mr. in Mrs. L. Klemencic, Mr. in Mrs. James Prelogar, Mr. in Mrs. Bercic in družina, Mr. Jim Kusar, Mr. in Mrs. A. A. Tercek, Mr. John Nose, Mr. in Mrs. F. Spelich, Mr. in Mrs. L. J. Opalek, Mr. Joe Nose, Mr. Louis Kastelc, Mr. L. Roytz, Mr. Anton Batch, Mr. Louis Volence, Mr. John Perpar, Mr. in Mrs. R. Russ, Mrs. Teresa Zdesar, Miss Jeanette Longar.

Zahvalo želim izreči vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v poslugu pri pogrebu in sicer: Mrs. Mary Anzlovar, Mr. Frank Kusar, Mr. Frank Dolšak, Mrs. Pauline Mausar.

Hvala vsem, ki so prišli kropiti pokojno, ko je ležala na mrtvaškemu odru ter vsem, ki ste jo sprejmi na njeni zadnji poti na mirovdvor.

Zahvalo izrekam pogrebniemu zavodu August F. Svetek za vzorno urejen pogreb in vestransko najboljšo poslugu. Zahvalo naj sprejme Rev. Father Celesnik za opravljene cerkvene pogrebne obrede. Hvala tudi fantom-pogrebem, ki so nosili krsto.

Prav posebno zahvalo naj sprejme Mrs. Pauline Mausar za vso pomoč in tolažbo v dneh žalosti.

Ljubljena hčerka! Odšla si od nas ter nas pustila žalostne in osamljene. Utihnil je Tvoj glas in pesmi, katere si tako rada prepevala, so zamrle za vedno. Kako pogrešamo Tvoj veseli smeh in Tvoje vedro lice! Odšla si tja, odkoder ni povratka. Sedaj počivaš poleg svoje ljubljene matere, katero si izgubila pred 15. leti.

Spavaj mirno — snivaj sladko!

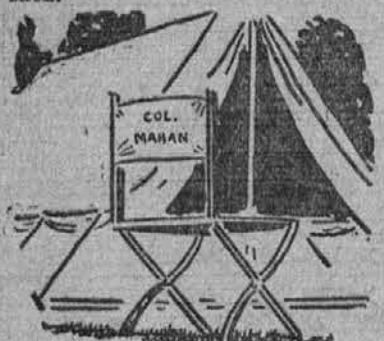
Žalujoči oče

Anton Novlan

Euclid, Ohio, 30. decembra, 1942.

What You Buy With
WAR BONDS

Uncle Sam pays out \$44.81 for an enlisted man's barracks equipment for one year. Included in this equipment is the issue of one folding chair for each three enlisted men at \$1.65 each.

In addition, officers have their own chairs. So the issue of folding chairs runs into the millions. You can help pay for this little comfort for our boys in training with your purchase of War Bonds. A few War Stamps will buy a folding chair. INVEST AT LEAST TEN PERCENT of your income in War Bonds every payday and do your bit toward winning the war. U. S. Treasury Department

VABILO
NA

PROSLAVO Silvestrovega večera 1942

priredita Slovenski Narodni Dom in Klub Društvo SND
31. DECEMBRA, 1942

V avditoriju se vrši ples in v spodnji dvorani se bo servirala okusna kokošja večerja.

IGRALA BO JOHN PECON ORKESTRA
Vstopnina k plesu 50c. Vljudno vabi odbor.